

ความแตกต่างระหว่างแพทย์แผนจีนกับแพทย์แผนปัจจุบัน

โดย แพทย์จีน เซน ปรีชาวิชวงศ์ (连伟清 医生)

VS.

หลักการที่โดดเด่นที่สุดของแพทย์จีนและก็เป็นหลักการที่ทำให้เกิดความแตกต่างกับแพทย์แผนปัจจุบันมีอยู่สองข้อใหญ่ ดังนี้

1. การมองแบบองค์รวม (整体观念) การมองแบบองค์รวมนี้ใช้ได้ตั้งแต่เรื่องเล็ก คือ การทำงานร่วมกันของอวัยวะในการรักษา แพทย์จีนจะไม่มองเป็นแค่แต่ละอวัยวะ ในทางการแพทย์ตะวันตกจะมองไปที่อวัยวะที่เกิดโรคนั้นๆ เพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการไอ แพทย์แผนปัจจุบันจะมองตำแหน่งที่เกิดคือ ปอดและจะมุ่งรักษาปอดเพียงอย่างเดียว ขณะที่แพทย์จีนจะไม่มองว่ามีเพียงแค่ปอดที่ทำให้เกิดการไอ ในคัมภีร์จินโบราณบอกไว้ชัดเจนตั้งแต่สองพันปีก่อนว่า ทุกอวัยวะเช่น ตับ ไต กระเพาะ เป็นต้น ล้วนสามารถทำให้เกิดอาการไอ (แต่ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่าในความหมายอวัยวะของแพทย์ทั้งสองแผนก็ไม่ได้หมายถึงอวัยวะในลักษณะเดียวกัน เพราะอวัยวะทางแพทย์แผนปัจจุบันคือ อวัยวะทางสรีระวิทยา เป็นรูปเป็นร่าง เป็นของจับต้องได้ ขณะที่ระบบอวัยวะในความหมายของแพทย์จีนจะหมายถึงการทำงาน เช่น ม้าม แต่ไม่ได้หมายถึงอวัยวะม้ามเพียงตัวเดียว แต่หมายถึงอวัยวะที่เกี่ยวกับระบบการย่อยอาหารทั้งหมด)

ถ้ามองแบบองค์รวมในเรื่องใหญ่ขึ้นมาอีก อาทิเช่น มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ความเครียด ความรวย ความจน เพื่อนไม่ดี หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ปัจจัยภายนอกต่างๆล้วนส่งผลกระทบต่อมนุษย์เราทั้งสิ้น ดังนั้นเวลาแพทย์จีนตรวจรักษาจะคิดถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่า เวลาที่มารักษากับแพทย์จีนแล้วต้องจะมีการพูดคุยกัน บางทีคุณคนไข้อารมณ์ดีโรคหายโดยไม่ต้องรักษาก็มี เพราะ โรคมันอยู่ที่ใจ ทุกวันนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO) นิยามคำว่า"สุขภาพดี" คือต้องดีทั้งกาย ใจ และสังคม เรื่องนี้แพทย์แผนจีนมีการกล่าวไว้นานแล้ว

2. การวินิจฉัยโรคที่เฉพาะเจาะจง (辨证论治) โรคทางแพทย์แผนจีนนั้นสามารถแบ่งหมวดหมู่ย่อยลงไปได้มากกว่าที่คาดคิด ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการไออีกครั้ง แพทย์แผนจีนอย่างที่บอกจากข้อแรกว่า ไอไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับปอดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้น "ไอ" หนึ่งอาการสามารถแบ่งสาเหตุแยกย่อยลงไปได้อีกมาก เช่น เป็นการไอจากตับ (เวลาอารมณ์เปลี่ยนแปลงแล้วไอ) เป็นการไอจากไต (ไอแล้วรู้สึกเหมือนหายใจไม่สุด อากาศลงไปไม่ถึงท้องน้อย) เป็นการไอจากกระเพาะ (กินของเย็นแล้วไอหนักกว่าเดิม หรือไอแล้วอยากจะทำอาเจียนไปด้วย) เมื่อแบ่งย่อยขนาดนี้จะได้เห็นว่ากลไกของโรคมียากมาย เวลารักษาจำเป็นต้องรักษาไปตามสาเหตุหลักของโรคซึ่งบางทียาที่ใช้ นั้นอาจจะไม่ใช่ยารักษาอาการไอลงไปเลยก็ได้ อาจจะแค่ทำให้ถ่ายท้องสะดวกไม่ท้องผูกแล้วอาการไอดีขึ้นเองก็มี กรณีนี้เรียกว่าไอจากลำไส้ใหญ่ (ตามหลักแพทย์แผนจีน ปอดกับลำไส้ใหญ่มีส่วนเกี่ยวพันกันอย่างแน่นอน เพราะเส้นลมปราณเชื่อมต่อกันอยู่ สังเกตได้ว่าบางคนเป็นหอบเพราะท้องผูก ถ้าถ่ายท้องแล้วอาการกลับดีขึ้นได้)

จากข้อความข้างต้น ความคิดเห็นหรือมุมมองของการแพทย์ 2 แขนงจะต่างกัน แพทย์แผนปัจจุบันต้องมีหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ชนิดจับต้องได้ ซึ่งตรงนี้เป็นเหตุผลที่ว่าทำไมแพทย์แผนปัจจุบันจึงยังหาสาเหตุของโรคบางอย่างไม่พบ ขณะที่แพทย์แผนจีนเข้าใจสาเหตุของโรคได้เกือบทุกโรค แพทย์แผนปัจจุบันเห็นว่าไอเป็นการระคายเคืองในปอด อาจเกิดจากการติดเชื้อ ซึ่งคือสาเหตุของโรค การรักษาก็จะให้ยามาเชื่อเป็นต้น ขณะที่แพทย์แผนจีนกลับมองอีกมุมมองหนึ่ง แม้ว่าสาเหตุของโรคในทางแพทย์จีนจะไม่สามารถจับต้องได้ แต่ไม่ใช่ว่าไม่มีหลักการ ทุกอย่างมีหลักการอ้างอิงได้ และผลการรักษาก็พิสูจน์ให้เห็นได้ว่าหลักการนี้ถูกต้อง สมมติว่า ถ้ามองเรื่องปอดติดเชื้อแล้วไอ แพทย์แผนจีนจะคิดลึกลงไปอีกว่า แล้วทำไมคนไข้คนนี้ถึงติดเชื้อได้ ขณะที่คนอื่นไม่เห็นเป็นเลย พอมาดูก็อาจจะเห็นว่า เพราะคนไข้คนนี้ไม่แข็งแรง (ตรงจุดนี้แพทย์แผนปัจจุบันก็ทึ่งรู้สาเหตุเหมือนกัน และอาจจะบอกว่าภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น) การรักษาแบบแผนจีน นอกจากจะรักษาอาการไอที่ปอดแล้ว ยังไปปรับสมดุลหรือบำรุงร่างกายคนไข้ เช่น ถ้าไอจากตับ ก็จะรักษาอาการไอควบคู่กับปรับสมดุลของตับ ไอจากเสมหะตกค้างในหลอดลมในปอด ก็จะขับเสมหะและปรับสมดุลให้ม้ามเพื่อจะลดต้นเหตุของเสมหะ (ม้ามเป็นที่สร้างของเสมหะและมาเก็บที่ปอด)

หมายเหตุ: เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาของหัวเฉิว แพทย์จีน

ใช้เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้แก่ประชาชน

ห้ามมิให้คัดลอกในเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาตทุกกรณี

注意: 这份文件的版权和知识产权属于华侨中医院，仅对外宣传和传播科普知识所用。禁止擅自用于任何形式的商业谋利。

Attention: The copyright and intellectual assets are belonged to the Hua Chiew (TCM) Hospital for public knowledge only. It is prohibit to copy for commercial purposes in all cases without permission.